

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

St meld nr 25 (2005-2006): Mestring, muligheter og mening

- **Framtidas omsorgsutfordringer**

*Fem hovedutfordringer og
fem strategier for å løse dem
Ved Sylvia Brustad*

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

St.meld. nr. 25

(2005–2006)

Mestring, muligheter og mening
Framtidas omsorgsutfordringer

OMSORGSPLAN 2015

OMSORGSTJENESTEN

Brutto driftsutg 54 mrd kr

50/50 fordeling på

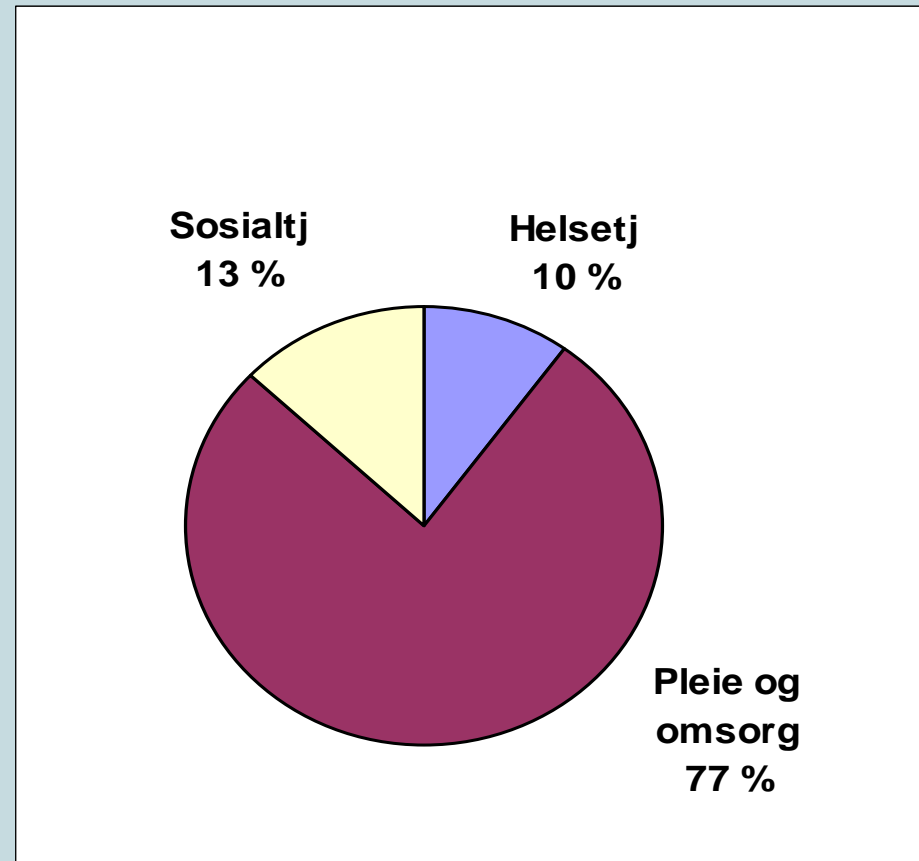
- Hjemmetjenester
- Sykehjem

Nøkkeltall:

160.000 hj.tj.mottakere

40.000 sykehjemsbeboere

110.000 årsverk

Den kommunale helse- og sosialtjenesten – andel netto driftsutgifter 2004. Kilde: Statistisk Sentralbyrå

Utfordring 1: De nye brukerne

- er blitt mange og har andre behov

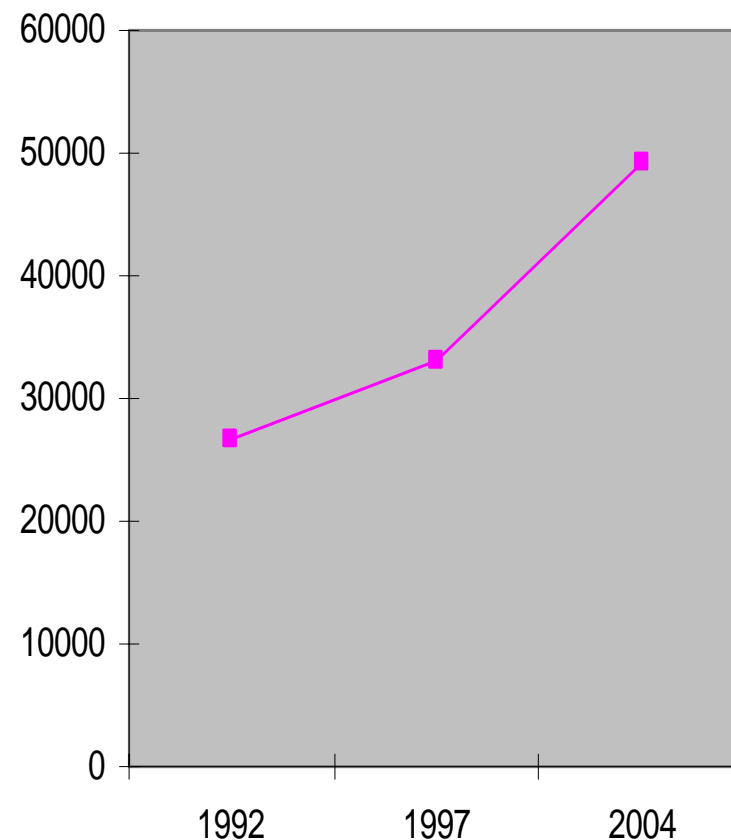
- Utviklingshemming
- Psykiske og sosiale problemer
- Langvarig sykdom og funksjonshemming

Krever andre boformer og andre faggrupper

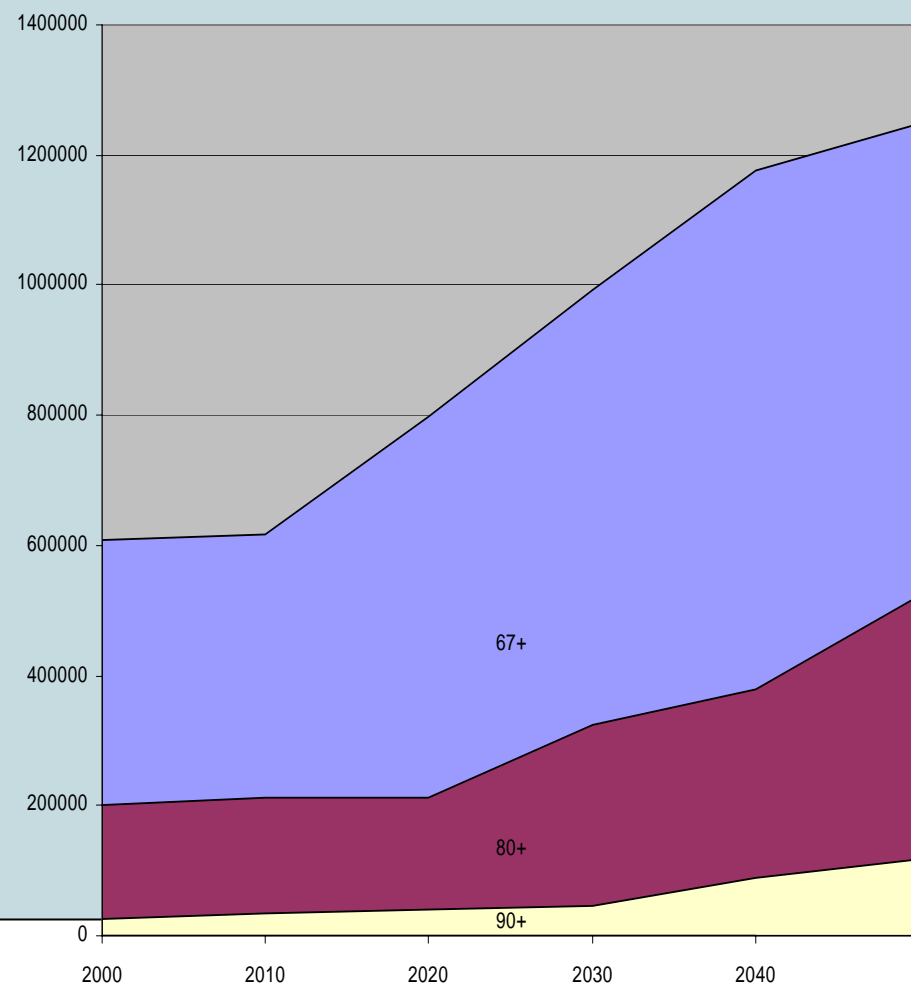
Tjenestemottakere under 67 år er fordoblet på 10 år

Tjenestemottakere under 67år

Utfordring 2: Aldring

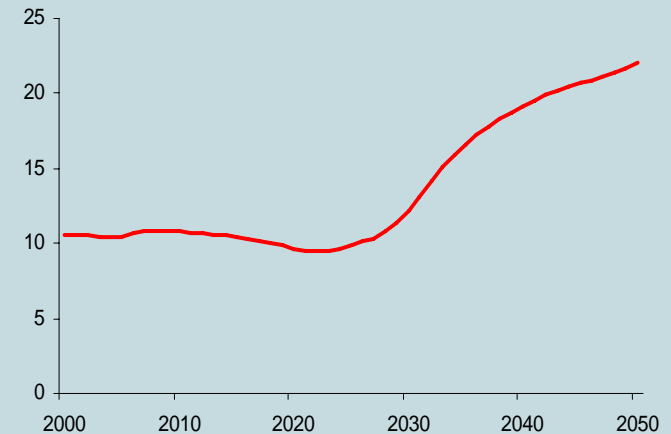
- Eldre med omsorgsbehov øker kraftig om 15 år
- Demensutfordringen et hovedtema
- Men de nye eldre møter alderdommen med andre ressurser: bedre økonomi, helse og utdanning

Utfordring 3: Tilgang på omsorgsytere

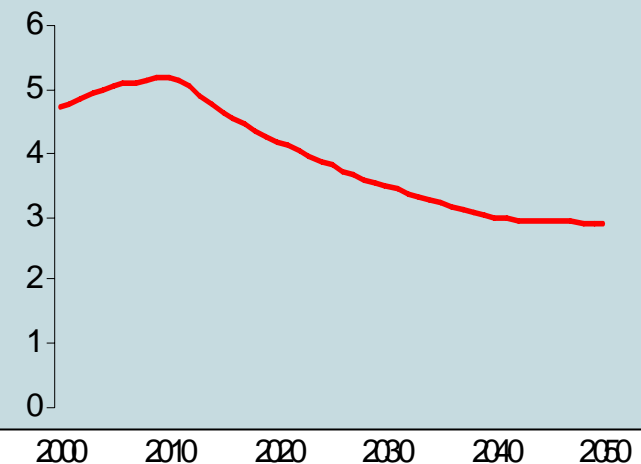
- Familieomsorgen øker ikke – de offentlige omsorgstjenestene må ta hele veksten

*Figur 1: Familieomsorgskoeffisienten
(The Parent Support Ratio) 2000-2050*

- Rekruttering av helse- og sosialpersonell

*Figur 2: Koeffisienten for aldersbæreevne
(The Potential Support ratio) 2000-2050*

UTFORDRING 4: Medisinsk oppfølging

- For dårlig medisinsk og tverrfaglig oppfølging av omsorgstjenestens brukere i sykehjem og omsorgsboliger
- Geriatri, demens og sammensatte lidelser for lavt prioritert i sykehus og spesialisthelsetjeneste

Utfordring 5: Det vanlige livet

Omsorgstjenestens svake side:

**Ganske god på behandling og pleie
– dårligere på dagligliv, mat,
kultur, opplevelser og sosial
aktivitet**

(Kilde: Helsetilsynets undersøkelse (2003/2005) og en rekke brukerundersøkelser)

BEHOV - PERSONELL OG BOTILBUD

Årsverk

2005: 110.000

2030: 165.000

2050: 230.000

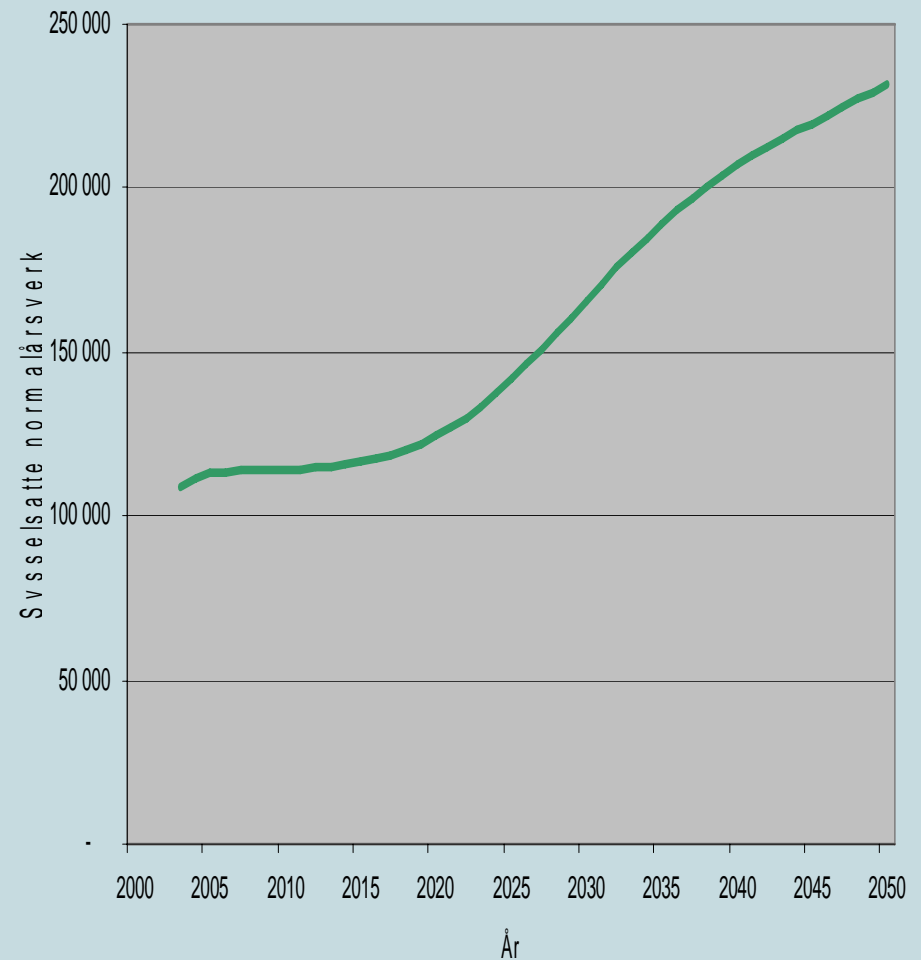
Sykehjemsplasser og omsorgsboliger

2030: + 60.000

(Foreløpig anslag)

Forutsatt:

- *Middelalternativ demografi*
- *Utsatt sykkelighet*
- *Konstant familieomsorg*

— Utsatt sykkelighet, konstant familieomsorg

HOVEDSTRATEGI FOR Å MØTE FRAMTIDAS OMSORGSUTFORDRINGER

Utnytte den demografisk sett stabile perioden de nærmeste 15 år til:

- Forebyggende tiltak for å redusere behov
- Effektivisering av helse- og sosialtjenesten
- Gradvis utbygging av tjenestetilbudet

De viktigste grep:

- Utdanningskapasitet, kompetanse og forskning
- Investeringer i teknologi og bygningsmasse

FEM STRATEGIER

1. Kapasitetsvekst og kompetanseheving
2. Kvalitetsutvikling, forskning og planlegging
3. Bedre samhandling og medisinsk oppfølging
4. Aktiv omsorg
5. Partnerskap med familie og lokalsamfunn

OMSORGSPLAN 2015

KVALITETSUTVIKLING, FORSKNING OG PLANLEGGING

- Kvalitetsavtale mellom Regjeringen og KS
- Økt forskning - Regionale FOU-sentra for omsorgsforskning
- Styrke lederfunksjon og bedre organisering
- Sterkere brukerinnflytelse

KAPASITETSVEKST OG KOMPETANSEHEVING

- 10 000 nye årsverk med helse- og sosialutdanning
 - Styrket kommuneøkonomi
 - Så langt positiv utvikling – kommunene prioriterer omsorg
- Kompetanseløftet 2015
 - 3.000 nye læreplasser for helsefagarbeiderelever
 - Kvalifisering av 12.000 voksne til helsefagarbeider
 - Videreutdanne 9.000 personer (fagskoler og høyskoler)
 - Øke andelen som arbeider heltid
 - Ledelsessatsningen "Flink med folk i første rekke"
 - Samarbeid om etikk
- Nytt investeringstilskudd til sykehjem og Omsorgsboliger

BEDRE SAMHANDLING OG MEDISINSK OPPFØLGING

- Sammenhengende tiltakskjede
- Nasjonal standard for legetjeneste i sykehjem
- Handlingsplan for styrking av spesialisthelsetjenesten foreldre
- Helhetlig demensplan 2015

AKTIV OMSORG

- Klarere kommunalt ansvar for aktivitet og sosiale tiltak
- Styrke faglig bredde i omsorgstjenesten
- Mat og måltider
- Den kulturelle spaserstokken

PARTNERSKAP MED FAMILIE OG LOKALSAMFUNN

- Håndbok om helse- og omsorgstjenestene i kommunene
- Videreutvikle permisjonsordninger
- Styrke eldresentra, dagtilbud og avlastningstiltak gjennom nye årsverk
- Ny kontakttelefon for eldre utsatt for vold